

Jubilant Milan Antol začal ako krajčírnik, v zálohe mal aj matematickú kariéru

HEREC, REŽISÉR, PRODUCENT A ŠÉF KOŠICKEJ ČINOHRY OSLÁVIL ŠEŠTDESIA TKU

■ Do klubu šesťdesiatnikov vstúpil pred niekoľkými dňami herec, režisér, producent, riaditeľ činohry Štátneho divadla Košice a podľa vlastných slov zarytý východniar Milan Antol. V rozhovore si zaspomínal na herecké začiatky v škôlke, aj záložný matematický plán, ale hovorí aj o tom, že návrat do košického divadla je možno uzavretím kruhu a nájdením stabilného miesta pre maringotku aj v súkromnom živote.

Život si zasvätil divadlu, televízii a všeobecne vizuálnemu umeniu. Pamätáš si ešte na moment, ktorý rozhodol o tom, že práve divadlo bude tvojím osudom?

- Objavil som teraz nejaké fotografie z detstva, kde ako trojštvročným účinkujem v škôlke ako krajčírnik. Zdá sa, že som k herectvu inklinoval od detstva, keď som ako malý chlapec v škôlke vystupoval v programoch pre rodičov. Nepamätám si to úplne presne, ale už vtedy som stál na javisku pred množstvom divákov. Možno tam niekde pri prvých dotykoch s javiskom sa rodila chuť hrať a rozdávať radosť.

Po rokoch som sa k hereckej práci vrátil ako gymnazista v amatérskom divadelnom súbore, ktorý v Bardejove viedol pán Šuráň. Pri účinkovaní v týchto predstaveniach som už začal koketovať s myšlienkou, že by to snáď mohla byť aj moja celoživotná dráha. Pokúsil som sa ako štvrták na gymnáziu dostať na Vysokú školu múzických umení, ročník vtedy otváral Karol L. Zachar. Hovorilo sa, že väčšinou sa na prvýkrát na herectvo nepodariť dostať. Mne sa to podarilo. Až po niekoľkých rokoch sa Karol L. Zachar zmienil, že pochádza z Antola a možno aj toto, a verím aj iné dôvody, zohrali úlohu v tom, že mi to vyšlo.

Dostal som sa do zaujímavého ročníka so Stanom Kráľom, Paľom Višňovským, Marekom Ťapákom, Evkou Pavlíkovou, Zuzkou Kušíkovou, Mírom Nogom, Lubou Hlaváčovou a ďalšími. Tak sa rodila moja cesta za profesionálnym hercom a Karol Zachar bol takým našim otcom. Učil nás nielen hereckú profesiu, ale vstúpil nám aj ľudské hodnoty a kvality, napríklad aj lásku k prírode. To všetko sa premietlo do vrstvenia môjho ja.

Bol aj nejaký záložný plán, keby herectvo nevyšlo?

- Nikdy som sa nemusel učiť matematiku a išla mi. Môj profesor matematiky, keď sa dozvedel, že som sa prihlásil na herectvo a že ma vzali, bol veľmi nešťastný. On bol presvedčený, že moja dráha je niekde v matematike ako vede. Na matematiku som mal danosti a dokonca som, ako už prijatý na VŠMU, maturoval z predmetu deskriptívna geometria.

Hereckú kariéru si rozbiehal v Štátnom divadle Košice. Nelákalo ťa, ako mnohých východniarov, ostať v Bratislave?

- Od svojich šiestich rokov som vyrastal v Bardejove. V meste, v okolí ktorého sú hory a v nich ľudia, ktorí sú takí typickí východniari. Príchod do Bratislavy bol pre mňa zvláštny. Zažíval som trochu inú kultúru, iné spôsoby, možno iné vzťahy a necítil som sa tam úplne doma. A to sa nezmenilo počas celých štyroch rokov štúdia. Mal som chuť vrátiť sa a prišla príležitosť. Štátne divadlo Košice mi v druhom ročníku ponúko štípendum, ktoré bolo v tom čase aj akousi umiestenkou. Prijal som ho. Príchod do Košíc som nevnímal len ako povinnosť naplniť štípendum. Bral som to aj ako možnosť mať viac príležitostí si zahrať. Lebo Bratislava bola už aj vtedy naplnená mladými adeptmi herectva, ktorí chceli hrať. A tie šance som v Košiciach videl väčšie, čo sa aj naplnilo a som za to rád.

Ako si spomínaš na začiatky v Košiciach?

- Mojm prvým predstavením bol Generálny zázrak v vtedajšom štúdiu Smer, dnes Malá scéna. Učil som sa ako sa zaradiť do profesionálneho divadla. Pamätám si, že som ochorel, nikomu som nedal vedieť a neprišiel som na skúšku. Nevedel som, aké sú móresy, ale rýchlo ma dali „do lavy“ a naučili, ako to v profesionálnom divadle chodí a že tu už nie som študent. Prvá veľká postava prišla hneď nato v Ibsenovom Peer Gyntovi v režii Romana Poláka.

Aj v tom období prišlo koketovanie, či ostať alebo odísť. Roman Polák mi naznačil, že by si vedel predstaviť našu spoločnú cestu v Martine, kde odchádzal. Aj vtedy som sa rozhodol ostať. A prišli iné krásne roly, za ktoré som vďačný - Rómeo, Schaefferov Equus, za ktorého som získal Cenu Janka Borodáča a mnohé ďalšie.

Z divadelného sveta prišiel prechod do televízneho, k produkcii muzikálov, programov pre deti...

- Po revolúcii 1989 prichádzali nové výzvy, ktoré lákali skúsiť aj podnikanie. Zistiť, čo to vlastne je, táto dovtedy nepo-

znaná sféra. A tie mladého človeka vyrušovali a nútili si klásť otázku, čo tak začať podnikat. Podarilo sa mi spojiť so zaujímavými ľuďmi, ktorí mali ambíciu privatizovať televízny priestor. Po neúspešnom boji o polovicu druhého kanála STV sa nám podarilo získať licenciu na projekt TV Naša, z ktorej som sa na krátku chvíľu vrátil do divadla.

Vznikol projekt Východoslovenského divadla, ktorý ma oslovil predovšetkým spojením košickej a prešovskej činohry, teda spojením ľudí, ktorí sa stretávali spolu v televízii, v rozhlase. Vznikol veľmi zaujímavý činoherný súbor a to ma lákalo. História nakoniec opäť divadlá rozdelila. Vrátil som sa k televízii, k projektu spájania lokálnych televízií. TV Naša sa spojila s ďalšími lokálnymi televíziami v projekte Alteve, z ktorého vznikla TV Global, neskôr TV Joj. Po jej odchode do Bratislavy som opäť ostal na východe. Asi som zarytý východniar.

Po pätnástročnom putovaní rôznymi projektami si sa pred šiestimi rokmi do košického divadla vrátil. Je to akési uzavretie kruhu?

- Návratu do divadla predchádzalo obdobie veľmi zaujímavých produkcií. Po odchode z televízneho prostredia som sa stretol s veľmi zaujímavým človekom, Romanom Dvorčákom z Popradu, ktorý pre tieto produkcie vytvoril priestor. Boli to CD, eventy, knihy. Opäť množstvo nových výziev, ktoré som mohol skúsiť a vďaka nemu sa mnohé podarili. Napríklad GASP 2 Jána Ďurovčika, ktorý som produkoval. Práve pri jeho

FOTO: ARCHÍV ŠD KE

Milan Antol ako Krajčírnik v škôlke. FOTO: ARCHÍV M.A.

premiére na Novej scéne mi pán Dvorčák ponúkol možnosť vytvoriť si vlastný muzikál so slovami, veď to nejak utiahneme. To bol zrod myšlienky muzikálu Móric Beňovský.

Ten prešiel v prípravnej fáze veľmi dlhým obdobím, kým sa dostal na dosky Štátneho divadla Košice. A pri jeho príprave v divadle prišla ponuka prevziať po Jožkovi Úradníkovi šéfovanie v činohre. Áno, vyzerá to ako uzavretie kruhu. Všetky tie rôzne projekty, ktoré návratu predchádzali, beriem ako trochu vlastné hereckej psychológii. Herec dostane rolu, venuje sa jej dva mesiace a potom prichádza ďalšia. Takže aj to striedanie výziev beriem ako prirodzené, hoci to neboli výzvy herecké. Uzavretie kruhu? Ktovie, možno je ním tento môj návrat do divadla. Prišiel som poučený cestami, s vierou a psychologickými poznatkami vo vzťahu k ľuďom. Niekedy som bol dravejší a chcel som prevrátiť svet. S vekom prišlo upokojenie a vytriedenie toho, čo je najdôležitejšie, keď človek riadi viacero ľudí. Čiže vyvíjať ten súbor po stránke umeleckej, ľudskej a možno ekonomickej, ak sa dá.

V jednom z rozhovorov si o sebe povedal, že sa niekedy cítiš ako maringotkár. Našiel si už pre svoju „maringotku“ trvalé miesto alebo ťa ešte láka život „potulného komedianta“?

- Stále je to ešte maringotka, ale chcel by som to nejak zafixovať a nájsť si to konkrétne miesto aj v súkromnom živote.

Kde sa cítiš najlepšie, ako herec na doskách javiska, režisér za stolíkom v hľadisku alebo ako producent v zákulisí?

- Tiež sa to vyvíja. Boli obdobia, keď som ako herec mával 30 predstavení mesačne. Ale na to je mladý človek vnímaním sveta a možno aj pamäťou disponovaný. Vekom, možno aj vďaka iným projektom, to už nie je len o herectve. Človek už rozmýšľa koncepcnejšie a strategickejšie a s väčším nadhľadom. Všetko sa to akosi premiešalo, a tak akosi prirodzene som odišiel od herectva a začal viac manažovať, možno sa viacej ozvali tie matematické bunky vo mne. Aj v súčasnosti robím viaceré zaujímavé projekty napríklad ako putovný občasník Výsluch s Michalom Hudákom či projekt s deťmi v detských domovoch Melódie šťastia. Sú to veci, ktoré ma tiež naplňujú, hoci už nestojím na javisku ako herec. Návrat na javisko v hre Pygmalion, ktorý bude mať onedlho premiéru, je pre mňa v tomto období novou vzrušujúcou výzvou.

Ako režisér, autor a producent si pripravil projekty o zaujímavých osobnostiach slovenskej histórie - hral si Bocatia najprv vo veľkolepom divadle v uliciach Košíc a neskôr aj v predstavení Štátneho divadla, veľa rokov si venoval Móricovi Beňovskému... Je ešte nejaká osobnosť slovenskej histórie, ktorú by si rád predstavil v divadelnej podobe?

- Som lokálpatriot a sú mi vlastné naše témy aj z tohto prostredia, rovnako ako ľudia, ktorí tu žijú. Obzerám sa okolo seba po Slovensku a hľadám tých ľudí, ktorí možno majú byť uvádzaní aj na divadelné javisko. Mám v merku jednu persónu, ktorá sa viaže ku Košiciam. Nechcem ju teraz prezradiť, aby som neprišiel o autorský projekt. Študujem ju, nie je ľahké o nej získať informácie a teraz ešte neviem povedať, ako sa na konečnej podobe budem podieľať. Či viac ako scenárista a producent, alebo len ako autor námetu. V zárodku je aj jeden muzikálový projekt a verím, že sa tiež podarí ho zrealizovať.

Nájdeš si pri manažérskych a hereckých povinnostiach čas na záľuby? Ako najradšej relaxuješ?

- Keď som v Bratislave, veľmi rád chodievam s priateľkou Ivkou na bicykli na hrádzu pri Dunaji, či kúpať sa na Draždiak. Aj to, že si sadneme na hrádzu do krčmičky na pivo a pozorujeme okolie a prírodu je príjemný relax. Bicykel som si priniesol aj do Košíc. Teším sa z mojich krásnych vnúťat Ninky a Milanika, ktoré mám aj vďaka rodinke mojej dcéry Natálie. Chodievam občas do posilňovne si zacvičiť. Moji herci zo súboru mi darovali zaujímavý poukaz do posilňovne, takže pri tom budem musieť ostať. Oblubujem turistiku s Ivkou, ktorá ma k nej privedla. Ona je na tom s kondíciou lepšie ako ja a už som párkrát zažil aj poriadnu svalovicu po lození po tatarských kopcoch. Teším sa, že okrem toho, že stojím pri mne v živote a aj pri mnohých mojich aktivitách, ma dokázala pritiahnúť bližšie aj k životu v prírode, a že som mal možnosť spoznať väčšie hodnoty života.

SVJATOSLAV DOHOVIČ

Pred premiérou muzikálu Móric Beňovský - zľava Milan Antol, Ivka Kučerová, Igor Dohovič a Igor Timko. FOTO: ARCHÍV ŠD KE